

T Á J É K O Z T A T Ó

a 2011. évi ÁSZ ellenőrzés javaslatai alapján készített Intézkedési Tervben foglalt feladatok 2013. II. félévi végrehajtásáról

2011. évben az Állami Számvevőszék (a továbbiakban ÁSZ) vizsgálatot végzett a helyi önkormányzatok gazdálkodási rendszerét érintően a 2007-2010. évekre kiterjedően. A vizsgálat önkormányzatunkat is érintette és alapvetően arra irányult, hogy az önkormányzatok (így önkormányzatunk is) a tartós pénzügyi egyensúlyt biztosítani tudták-e, de e mellett vizsgálták azt is, hogy az előző ÁSZ vizsgálat javaslatai mennyiben hasznosultak.

Az ÁSZ vizsgálatról – az önkormányzat részére – javaslatokat is tartalmazó Jelentés készült, mely alapján a Közgyűlés Intézkedési Tervet fogadott el, és úgy határozott, hogy annak végrehajtásáról a gazdálkodásról szóló tájékoztatókkal együtt kapjon tájékoztatást.

A Közgyűlés a 2012. február 23-án hozott határozata óta eddig három alkalommal, legutóbb a 2013. I. félévre vonatkozóan kapott tájékoztatást az Intézkedési tervben szereplő feladatok végrehajtásáról.

Jelen előterjesztés a végrehajtást 2013. évet érintően a II. félévi időszakra fókuszálva mutatja be a következők szerint:

I. A polgármesternek megfogalmazott javaslatok

Az Önkormányzat költségvetésében egyre nagyobb jelentősége van a helyi adóból származó bevételeknek. E bevételeket a költségvetés tervezése során megkülönböztetett figyelemmel kezeljük, mind a lehetséges bevételek reális számbavétele, mind az adópolitikai elvek érvényesülése szempontjából.

Már az Önkormányzat 2014. évi koncepciójának előkészítése során is számítások készültek a lehetséges helyi adóbevételekről. Az adatok aktualizálva kerültek felhasználásra a részletes költségvetés kimunkálásakor. A keretszámok kialakításakor az iparűzési adó, az építményadó, a telekadó és a talajterhelési díj vonatkozásában elemzésre kerültek a teljesítési adatok és figyelembe véve az időközi változásokat, valamint az elvégzett adóellenőrzések hatását került meghatározásra a költségvetési javaslatban a helyi adóbevételi előirányzat. Az adóbevételek növelését szolgálta a 2013. évben bevezetett telekadó, mint új helyi adónem. E címen 450 db adóbevallás került benyújtásra, a befolyt összeg 2013. év végéig közel 100 millió Ft volt.

Az adóbevételek növelését eredményesen szolgálták a megtartott adóellenőrzések, melyeknek célja volt az is, hogy tájékoztatást adjunk az adózóknak az adófizetési kötelezettséggel kapcsolatban. Az ellenőrzések elsődleges célja nem a bírságok megállapítása, adóhiányok feltárása és ezáltal a bevételek növelése, hanem az eddigi adóalanyi körben nem szereplő kötelezettek számbavétele volt, az adózói kör bővítése érdekében.

Az adóztatás eredményességének növelését és a költségek csökkentését kívánta elérni a közgyűlés az önkormányzati adóbevallások benyújtására vonatkozó adóeljárás szabályokról

szóló 48/2013.(XII.12.) önkormányzati rendeletével, amely az elektronikus adóbevallás bevezetéséről döntött.

Az Önkormányzat költségvetésében a különféle bérleti és térítés díjak továbbra is jelentős szerepet töltenek be. A 2013. évi keretszámok kialakítását alapozta meg a Közgyűlés III-32/4368/2013. számú határozata is, mely az intézményeknél alkalmazott ételmezési és nyersanyagnormák megállapításáról döntött.

A térítési díj fizetésére kötelezettek teherbíró képességére is tekintettel a nyersanyagköltség 5-15% között került megemelésre, melynek hatása az érintett intézmények 2013. évi költségvetésében év közben került érvényesítésre.

A bevételek növelését szolgálták az önkormányzat vagyonrendeletének egyes módosításai is. Így többek között az új rendelkezések szerint a bérbe és ingyenes használatba adás 12 hónapot meg nem haladó időtartam esetén, amennyiben az újabb aktus ugyanazon szervezetet, vagy személyt érint a szerződés megkötésére az intézményvezetője csak a Városgazdálkodási és -üzemeltetési Bizottság előzetes jóváhagyásával jogosult.

A hatékonyság növelését szolgálja azon új rendelkezés is, mely szerint az intézményvezető a saját hatáskörben ingyenesen, vagy kedvezményesen történt hasznosításról évente köteles beszámolni a Városgazdálkodási és -üzemeltetési Bizottság előtt.

Több ponton a lakások bérletéről szóló 25/2006. (VII.12.) számú rendelet is módosításra került a pályázati feltételek szigorításával, következetesebb szabályozásával. Így többek között pontosításra került a pályázathoz csatolandó adóigazolási kötelezettség, és módosult az is, hogy a költségelvű bérlakások esetében a Városgazdálkodási és -üzemeltetési Bizottság egyes bérlakások piaci alapon pályázat útján történő bérbeadásáról dönthet. Szabályozta a bérleti jogviszony folytatás elismerése esetén a fennálló díjtartozás rendezésének kötelezettségét.

Módosult a helyiségek bérletéről szóló 19/2011. (V.18.) számú rendelet is és folyamatban van az önkormányzati tulajdonban lévő termőföld területek bérbe, illetve haszonbérbe adásával kapcsolatos szabályozás aktualizálása is.

2013. év második felében belső ellenőrzés vizsgálta az Önkormányzat és a Polgármesteri Hivatal vonatkozásában a saját bevételek növelésére tett intézkedések eredményességét.

A vizsgálat kiterjedt a Hivatal kezelésében lévő ingatlanok hasznosítására, kihasználtságára és a helyi adóbevételek előírásának nyilvántartására, annak szabályozottságára.

A belső ellenőrzés megállapításai alapján az egyes szakterületeken intézkedésekre került sor.

A kintlévőségek, ezen belül is a követelések nagy része a vevőkövetelésekből tevődik össze, melyek jelentős részben önkormányzati vállalkozásokkal kapcsolatos. A követelésekkel kapcsolatban a beszámoló készítés időpontjában egyeztetések történnek.

A követelések között mind tételszámában, mind összegszerűen jelentős nagyságrend a szociális juttatásokhoz kapcsolódó követelések állománya, melyeknél a fizetési felszólítások kiküldése folyamatos feladat. Általánosságban elmondható, hogy a felszólító levelek nem jártak számottevő eredménnyel a visszafizetést illetően. Sok esetben a kötelezett már nem lakik azon a címen, illetve a kötelezetti kör jövedelmi, anyagi viszonyai már nem teszik lehetővé a tartozás megfizetését. Számos esetben részletfizetést, illetve tartozás elengedést kezdeményeztek. Az eljárások során a megtett intézkedések, végrehajtások eredménye, hogy az önkéntes teljesítés terén pozitív elmozdulás érezhető.

A költségvetési szerveknél a követelésállomány továbbra sem számottevő, ezek behajtása iránt az önkormányzati költségvetési szervek folyamatosan tesznek lépéseket.

A felhalmozási (felújítási, beruházási) célú kiadások vonatkozásában az első féléves tájékoztatóban leírtakhoz hasonlóan elmondható, hogy már a koncepció készítés folyamán és

később a költségvetés készítésénél is elsődlegesen a szerződéssel rendelkező, már lekötött feladatokkal, az elnyert, folyamatban lévő pályázatokkal, a Közgyűlés által korábbi években vállalt és 2013. évben esedékes kötelezettségvállalások végrehajtásával, valamint a különféle determinizmuson alapuló kötelezettségekkel számoltunk.

A tervezett feladatok költségvetésbe történő beépítésével egyidejűleg a megvalósítás **forrásösszetétele** is vizsgálatra kerül. A tervezett felhalmozási jellegű feladatok végrehajtásához hazai és EU-s pályázati források, különböző támogatások, illetve önkormányzati forrásként számításba vett pénzeszközök szolgálnak.

A tervezett önkormányzati forrás egy része saját bevételből, még döntő nagyságrendje külső forrás igénybevételéből – elsősorban fejlesztési célú hitelből - illetve az előző évi pénzmaradvány igénybevételéből származik.

A költségvetési javaslat az államháztartási törvény előírásainak megfelelő tagolásban készült: elkülönítetten kötelező és önként vállalt feladatok, valamint állami, államigazgatási feladatok bontásban mutatja be az előirányzatokat mind a működés, mind pedig a beruházások, felújítások esetében.

A gazdálkodás biztonsága érdekében a 2014. évi költségvetésben is sor került tartalék képzésére.

A költségvetéshez kapcsolódó közgyűlési előterjesztések részeként az önkormányzat **adósságszolgálatára vonatkozóan külön melléklet készül**, amely hitelügyletenként a fennálló hitel összegét a hitel kamatlábát, és a hitelek futamidejének végéig éves megbontásban a hitel tőketörlesztésének és a fizetendő hiteldíjnak a várható összegét is bemutatja.

Az adósságszolgálatról készített számításoknál az aktuális, részben prognosztizált árfolyam, illetve kamatszintek kerülnek figyelembevételre, így a különböző ügyletek árfolyam, valamint kamatkockázata és ezzel együtt a visszafizetésben rejlő kockázatok beépítése, illetve bemutatása is megtörtént.

A kimutatás alapvetően évente kerül aktualizálásra, jellemzően a költségvetés készítésekor.

A központi költségvetési törvény rendelkezéseinek megfelelően 2013. június 28-án megvalósult az 5000 fő lakosságszámot meghaladó település települési önkormányzatának 2012.12.31-én fennálló adósságállományának állam általi részbeni átvállalása. Miskolc MJV esetén ennek mértéke 70 %-os volt ezáltal 25.661.751.605 Ft adósságteher alól szabadult fel a költségvetés. A konszolidáció I. ütemének eredményeként Miskolc adósságállománya 10.691.002.749 Ft-ra csökkent. Az adósságkonszolidáció első ütemének valamint az év közbeni tőketörlesztések eredményeként az Önkormányzat– az év végén érvényes devizaárfolyammal számított – adósságállománya 2013. december 31-én 10.246.542.163 Ft volt. Ennek részletes tartalmát a 2013. évi zárszámadás melléklete tartalmazza.

A 2014. évi költségvetési törvény rendelkezéseinek megfelelően az állam 2014. február 28-ig átvállalta az Önkormányzat 2013.12.31-én még - pénzügyi intézetek felé - fennálló, adósságállományát (kölcson, hitel, kötvény) és ezen adósságnak az átvállalás időpontjáig számított járulékaik összegét is. Szólni kell arról is, hogy nem része az átvállalásnak a költségvetésekben tervezett, jóváhagyott, de még le nem szerződött és ennek megfelelően még nem folyósított hitel és járulékaik.

A teljes adósságátvállalás következménye az, hogy a kötelezettségállomány ténylegesen kikerült az Önkormányzat könyveiből. Az Önkormányzat így módon megszabadult mindazon kötelezettsége alól, amely az átvállalt hitelszerződéseken alapult, ezen túl pedig - az átvállalt fizetési kötelezettségek erejéig - megszűnt minden, az Önkormányzatot terhelő fizetési kötelezettséget biztosító mellékkötelezettség, biztosíték, fedezet, illetve biztosítéki szerződés

is. Ennek során jelentős összegű önkormányzati ingatlan szabadult fel a jelzálogteher alól. A konszolidáció következtében jelentős teher alól mentesült az Önkormányzat költségvetése. Az adósságszolgálat 2013. évben az eredetileg előirányzott 2,7 mrd Ft-ról – nagyságrendileg 1,5 mrd Ft-tal – 1,2 mrd Ft-ra csökkent, a 2014. évet nagyságrendileg 3,3 mrd Ft megfizetése alól mentesíti. A milliárdos nagyságrendű tehercsökkenés nem csak ezen költségvetési években jelenik meg, hanem az elkövetkező évekre is komoly, pozitív gazdasági kihatása lesz.

Az Önkormányzat gazdálkodásának kiemelt területe a **likviditás-menedzsment**. Mint az előző tájékoztató is tartalmazta, már két évvel ezelőtt megkezdődött egy átfogó, részletes és informatív likviditás-kimutatás elkészítése. A likviditás menedzsment keretén belül kiemelten kerülnek figyelembevételre a Holding és tagvállalattal szemben fennálló követelések és kötelezettségek, melynek következtében megvalósul a minősített többségi önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok kötelezettségei alakulásának monitoringja is.

A kimutatás folyamatosan, heti rendszerességgel készül. A korábbi időszakhoz képest változást jelent, hogy a 2013 év folyamán egy részletesebb, egyúttal áttekinthetőbb táblarendszert tartalmazó likviditáskezelő program került bevezetésre és alkalmazásra, mely a néhány hetes gördülő tervezésen túl az éves likviditás megtervezésében is segítséget nyújt. A program átfogón kezeli az Önkormányzat és a Polgármesteri Hivatal bevételeit és kiadásait is. A likviditás napi szintű, teljes és pontos kezelése érdekében a program rendszeresen finomhangolásra, frissítésre kerül.

Az Önkormányzat szállítói állománya a 2012-2013. években a következők szerint alakult.

eFt

	2012. december 31.	2013. december 31.
Szállítói tartozások		
Intézmények összesen:	1 365 732	428 497
Önkormányzat	1 014 840	1 043 968
Polgármesteri Hivatal	140 218	57 151
Önkormányzat + Polgármesteri Hivatal összesen:	1 155 029	1 096 373
Miskolc Város összesen:	2 520 761	1 529 616

A szállítói állomány a 2012. év végi állományhoz képest 2013. év végére jelentős mértékben közel 1 milliárd Ft-tal csökkent.

Az 2013. év végi összes, önkormányzati szintű szállítói tartozás közel fele (778.578 e Ft) határidőn belüli, még le nem járt tartozás.

A szállítói kötelezettség állományt folyamatosan vizsgáljuk, így korosított kimutatás készül, melynek összetétele, változásai és annak okai is áttekintésre kerülnek.

Az Intézkedési Terv is előírta, hogy a költségvetések előkészítése során évente felül kell vizsgálni **a szakmai feladatellátás kereteit, a működtetett intézményrendszert** a gazdaságossági szempontok figyelembevételével.

A 2013-2014. évi költségvetések előkészítéseiről egyaránt elmondható, hogy az elmúlt időszakban a feladatellátás hatékonyabbá tétele érdekében számos olyan intézkedés történt, mely hosszabb távon hatást gyakorol a feladatellátás gazdaságosságára.

Az ezzel kapcsolatos közgyűlési döntések közül a következők emelhetők ki a teljesség igénye nélkül:

- A Közgyűlés 2013. május 16.-i ülésén a V-104/4799/2013. számú határozatával döntött arról, hogy a József úti óvoda Brigád úti Tagóvodájának fenntartói jogát, valamint

a feladatellátásához szükséges ingatlan és ingó vagyon térítésmentes használatát az Egri Főegyházmegyének 2013. augusztus 31. napjával határozatlan időre átadja.

- A Közgyűlés VI-134/4960/2013. számú határozatával döntött arról, hogy a Belváros-Diósgyőri Óvodai Gazdasági Igazgatóság és az Avas Környéke Óvodai Gazdasági beolvad a Miskolci Közintézmény-működtető Központba.
- A Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekvédelmi Intézmény – Módszertani Központ, a közgyűlés VI-144/4981/2013. számú, június 20.-i döntésével, a július 1-én alakult Miskolc Környéki Önkormányzati Társulás felügyelete alá került, ami 2013-ban lehetővé teszi a magasabb összegű normatív támogatás lehívását.
- Miskolc Megyei Jogú Város Közgyűlése a 2013. február 14. napján tartott ülésén hozott II-9/4210/2013. sz. határozatával döntött a Miskolci Önkormányzati Rendszert önállóan működő és gazdálkodó költségvetési szerv 2013. április 1. napjával történő megalapításáról. Az új költségvetési szerv alapját a korábban Polgármesteri Hivatal szervezeti egységén belül működő közterület-felügyeleti és mezőöri szolgálat képezi.
- A Közgyűlés 2013. május 16-án tartott ülésén V-89/4737/2013. sz. határozatával döntött a Miskolc Kistérség Többcélú Társulása Őszi Napsugár Otthon fenntartói jogának Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata által történő átvételéről. A döntésre azért került sor, mert 2013. július 1-jétől megváltozott a központi költségvetési támogatás szerkezete, oly módon, hogy a Társulás, mint korábbi fenntartó helyett a székhely település önkormányzata vált jogosulttá az intézmény működtetéséhez kapcsolódó támogatás lehívására.
- A Közgyűlés szervezeti változásokról döntött egyes **non-profit Kft-vel kapcsolatban is. A döntéseket a határozati javaslat 2. melléklete** tartalmazza részletesen.

A szervezeti változások által 2013. évtől alapjaiban változott meg az önkormányzati feladatellátás szerkezete és terjedelme is.

Számos korábban önkormányzati feladat ellátását átvállalta az állam. Az átalakítások egyik nagy területe az államigazgatási feladatok ellátása. A feladatátrendeződés másik nagy területe a köznevelési, a kulturális feladatok ellátása, valamint a szociális ellátórendszer átalakulása. (Erről a 2013. I. féléves tájékoztatóban is említést tettünk.)

A költségvetési koncepció, illetve a költségvetési javaslat kialakítása során kiemelten fontos visszatérő feladata a hivatalnak az **önként vállalt feladatok** felülvizsgálata és az önkormányzat teherbíró képességéhez történő igazítása. Ezekről az előző tájékoztatókban is szóltunk.

A 2014. évi önkormányzati költségvetés kialakításakor a korábbiakhoz hasonlóan vizsgáltuk az önkormányzat által ellátott nem kötelező feladatokat is és törekedtünk annak mérséklésére.

Az önkormányzat **minősített többségi tulajdonú gazdasági társaságainak** 2013. évi várható **gazdálkodását és pénzügyi helyzetét** a határozati javaslat **2. melléklete** részletezi.

Az **adósságot keletkeztető ügyletekből** származó fizetési kötelezettségek összegét önkormányzati szinten a Közgyűlés részére az államháztartási törvény, a stabilitási törvény, valamint a vonatkozó kormányrendeletek előírásainak megfelelően be kell mutatni.

Az előterjesztésben számba kell venni a következő három évre vonatkozóan a

kötelezettségeket és meg kell határozni a visszafizetés fedezetül szolgáló forrásokat. Az előterjesztést a 2014. évi költségvetés vonatkozásában is elkészítettük. A 2014. évi számításnál az óvatosság elvét tartottuk szem előtt, így a bevételek növekedésénél figyelemmel voltunk a várható visszafizetésekre és a 2014-es évben bevezetésre kerülő e-útdíj iparüzési adóba történő beszámítása miatti bevétel visszaesésre. A bevétel növekedését az iparüzési adóbevétel növekedésével összefüggésben prognosztizáltuk, mely a 2012-es évtől kezdődően már érzékelhető adóalap növekedésnek tudható be. Szintén az óvatosság elvét szem előtt tartva az adósságszolgálat tekintetében számításba vettük a költségvetésekben szereplő, jóváhagyott, de még le nem szerződött és le nem folyósított hitelek törlesztő részleteit és kamatfizetési kötelezettségeit is. A 2014. évi költségvetés mellékleteként bemutatásra került a 3 évre előre tekintő gördülő tervezéssel a kiadások és bevételek főbb számai.

A korábbiakban már volt szó a folyamatban lévő és tervezett fejlesztések forrásösszetételének vizsgálatáról.

A **fejlesztésekkel létrehozott létesítmények működtetésével** kapcsolatos fedezetigényt mind a 2013. évi, mind a 2014. évi költségvetési keretszámok kialakításakor figyelembe vettük. Az adott évben belépő új létesítmények működtetéséhez szükséges kiadások fedezete az éves költségvetésekbe az ágazatilag illetékes főosztályok javaslatai szerint épültek be.

A **szállítói állomány** kezelésével kapcsolatos információkat a tájékoztató fentiekben a likviditás-menedzsment résznél tartalmazta. Meg kell azonban itt is jegyezni azt, hogy a szállítói állomány nagymértékben csökkent, ezen belül is meghatározó hányadot képvisel a még nem esedékes szállítók felé fennálló tartozás.

II. A jegyzőnek megfogalmazott javaslatok

Az önkormányzati adósság állam általi részbeni, majd teljes átvállalásáról a korábbi és jelen tájékoztató is szólt. Az adósságkonszolidáció eredményeiről a Közgyűlés önálló előterjesztés formájában több alkalommal is részletes tájékoztatást kapott.

Fentiek szerint megállapítható, hogy az adósságkonszolidáció lezajlott, a teljes adósságállomány, közte az **árfolyamkockázatnak** kitett adósságállomány kikerült az önkormányzat könyveiből. A jövőben árfolyamváltozás hatásának kitett adósság keletkezésével nem tervezünk.

Figyelmet érdemel, hogy az elmúlt egy-két évben a jegybanki alapkamat számottevően csökkent. A kamatkockázat is igen jelentős mértékben mérséklődött, tekintettel arra, hogy a jövőben csak forintban fennálló adósságállománnyal tervezünk. A továbbiakban elsősorban MFB refinanszírozott hitelkonstrukcióval számolunk, melynek a kondíciói a legkedvezőbbek a piacon elérhető kondíciók közül. A kamatszint hosszú távra meghatározott és ezáltal a kamat összegszerűsége könnyebben tervezhető.

Összefoglalóan a konszolidáció eredményeként az adósságszolgálat visszafizetésének kockázata, valamint a kamat és árfolyamkockázat is jelentősen kisebb lett.

Az **adósságot keletkeztető ügyletek** bemutatásáról készült anyag nem tartalmazza az önkormányzati kezességvállalással érintett ügyleteket.

A **kezességvállalások** azonban a nyilvántartásainkban szerepelnek, azok alakulását, az önkormányzati gazdasági társaságok helyzetét, a kezességek kockázatát visszatérően

figyelemmel kísérik. Az előző időszakról készült tájékoztatóban is szereplő az önkormányzat készfizető kezességén és két comfort levélen alapuló kötelezettségen túlmenően újabb ilyen jellegű kötelezettségvállalás nem történt. A korábbi kötelezettségvállalások a közvetlen és közvetett tulajdonában álló gazdasági társaságok érdekében történt. Az önkormányzat garanciát nem vállalt.

A kamat- és árfolyamkockázatokról, adósságot keletkeztető kötelezettségvállalásokról a korábbiakban már említést tettünk.

Az Önkormányzat minősített többségi tulajdonú önkormányzati **gazdasági társaságok kötelezettségeinek** alakulásáról részletesen a határozati javaslat **2. melléklete** ad tájékoztatást.

Az Önkormányzat így a Polgármesteri Hivatal és az Intézmények **peres kifizetései időszakonként áttekintésre kerülnek**, és indokolt esetben intézkedés történik a költségvetési fedezet biztosítására.

Az adósságot keletkeztető kötelezettségvállalásokra a jogszabályi előírásokat amennyiben ilyenekre sor kerül maradéktalanul betartjuk. Hitel felvételekor biztosítékként kizárólag forgalomképes, tehermentes ingatlan kerül felajánlásra, illetve megterhelésre.

A **szállítói tartozások** alakulásáról és figyelemmel kíséréséről a tájékoztató korábbi része ad információt.